

Minister voor Rechtsbescherming
Minister van Justitie en Veiligheid

Datum
23 maart 2023
Ons kenmerk
4518189

nota

Beleidsreactie op de Prevalentiemonitor huiselijk geweld
en seksueel grensoverschrijdend gedrag 2022

1. Aanleiding

Op 13 januari jl. publiceerden het WODC en het CBS de *Prevalentiemonitor huiselijk geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag 2022*. Op dezelfde dag is deze Prevalentiemonitor naar de Tweede Kamer gestuurd als bijlage bij de aanbiedingsbrief van het *Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld*.¹ In de voorliggende brief geeft u met de staatssecretaris van VWS de beleidsreactie op deze Prevalentiemonitor. De Prevalentiemonitor is eerder in 2020 verschenen, een volgende zal in 2024 verschijnen (en mogelijk ook in 2026 en 2028, hierover vindt dit jaar besluitvorming plaats).

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met bijgaande beleidsreactie.

3. Kernpunten

De brief biedt allereerst een samenvatting van de belangrijkste inzichten van de Prevalentiemonitor, waaronder de volgende:

- In 2022 gaf 9 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder (bijna 1,3 miljoen personen) aan in de afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geweest van een of meerdere vormen van huiselijk geweld.
- Zes procent van de bevolking van 16 jaar en ouder (ruim 850 duizend personen) is structureel slachtoffer geweest van huiselijk geweld (maandelijks/wekelijks/dagelijks).
- De jaarprevalentie van huiselijk geweld in 2022 (9 procent) verschilt niet significant van die van 2020 (8 procent).
- In 2022 werd 13 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder (ruim 1,8 miljoen personen) slachtoffer van een of meer vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag (seksuele intimidatie en/of seksueel geweld) in de afgelopen 12 maanden.
- Twee procent van de bevolking van 16 jaar en ouder (270 duizend personen) werd hiervan structureel slachtoffer.

¹ *Kamerstukken II, 2022-2023, 34843, nr. 67.*

- De jaarprevalentie van seksueel grensoverschrijdend gedrag in 2022 (13 procent) is, in tegenstelling tot die van huiselijk geweld, wel significant toegenomen in vergelijking met 2020 (11 procent).
- Tevens is er nu inzicht in de impact van de coronapandemie en van gerelateerde veranderingen in de thuissituatie van mensen op de prevalentie van huiselijk geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Personen die zeggen dat de coronapandemie hun leven heeft beïnvloed hebben vaker dergelijk geweld gerapporteerd dan personen die zeggen dat dat niet het geval was. (Tot op heden waren er vermoedens dat huiselijk geweld tijdens de pandemie toenam; dit bleek echter niet uit cijfers van Veilig Thuis en politie.)

Datum
23 maart 2023

Ons kenmerk
4518189

In de beleidsreactie wordt vervolgens uiteengezet op welke wijze het kabinet de aanpak van huiselijk geweld, seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld de komende jaren wil versterken:

- Het kabinet continueert de inzet op de vroegtijdige samenwerking tussen de politie, het Openbaar Ministerie, de reclassering, de Raad voor de Kinderbescherming en Veilig Thuis (*Veiligheid Voorop!*).
- De belangrijkste opbrengsten van het programma *Geweld hoort nergens thuis* (2018-2022) zijn onderdeel geworden van het programma *Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming*, ter verbetering van het stelsel voor de veiligheid en bescherming van kinderen, gezinnen en huishoudens zonder kinderen.
- Het kabinet werkt momenteel aan een publiekscampagne voor huiselijk geweld en kindermishandeling en een publiekscampagne voor seksueel grensoverschrijdend gedrag, beide gericht op het activeren van omstanders.
- Er wordt verwezen naar de jaarlijkse Kamerbrief over de voortgang van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling (volgende verschijnt rond de zomer van 2023), evenals de recente Kamerbrief (14 december 2022) over de verbetering van de aanpak van psychisch geweld.
- Het recent gestarte *Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld* wordt benoemd evenals de rol van onafhankelijk regeringscommissaris Mariëtte Hamer.
- Tenslotte wordt aangegeven dat u met het WODC in gesprek gaat over de aanbevelingen van het WODC en het CBS voor verbetering van de Prevalentiemonitor en voor verdiepend onderzoek.

4 Toelichting

4.1 Politieke context

De aanpak van huiselijk geweld en ook specifiek de Prevalentiemonitor hebben onlangs (politieke en media-) aandacht gekregen.

- Recent zijn verschillende vrouwen in Nederland vermoedelijk door hun (ex-)partner gedood.
- In de media werd tevens gerefereerd aan de jaarlijkse cijfers van het CBS over moord en doodslag, waaruit blijkt dat vrouwen in Nederland meestal worden gedood door hun (ex-)partner.

- De aanpak van huiselijk geweld heeft politieke aandacht gekregen, onder meer
 - tijdens de behandeling in de Eerste Kamer van het wetsvoorstel inzake verhoging van het strafmaximum voor doodslag op 14 februari jl. (Kamerlid Dittrich van D66),
 - tijdens het mondelinge vragenuur in de Tweede Kamer op 7 februari jl. (vragen over aanpak femicide van het Kamerlid Van der Werf (D66) aan MJenV),
 - tijdens het Commissiedebat Strafrechtelijke onderwerpen op 2 februari jl. (over het besluit van het kabinet om psychisch geweld niet apart strafbaar te stellen).
- Op 13 januari jl. opende het 20-uur journaal met de cijfers over het Prevalentiemonitor, waarbij met name aandacht bestond voor seksueel grensoverschrijdend gedrag en het Nationaal Actieprogramma.
- De cijfers kunnen aanleiding geven tot roep om verdere verbetering van de aanpak huiselijk geweld (geen daling) en onderstrepen het belang van het Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld (stijging).
- Uitvoering van de Prevalentiemonitor is n.a.v. de motie-Van Nispen.² De motie verzoekt de regering onder andere om periodiek kwantitatief wetenschappelijk onderzoek te laten verrichten zodat de ontwikkelingen (primair van de omvang) van seksuele intimidatie en seksueel geweld blijvend worden gemonitord. Tevens n.a.v. toezegging MRb en MVWS in beleidsreactie op prevalentieonderzoek 2019 (WODC) om frequenter en vergelijkbaar prevalentieonderzoek uit te voeren om trends in beeld te krijgen.³

Datum
23 maart 2023

Ons kenmerk
4518189

4.2 Financiële overwegingen

De Prevalentiemonitor wordt in opdracht van het WODC uitgevoerd door het CBS en is verschenen in 2020 en 2022 en zal ook in 2024 verschijnen. Dit jaar zal besloten worden of ook in de daaropvolgende jaren aan het WODC wordt verzocht om de Prevalentiemonitor te laten uitvoeren. Het ministerie van JenV en het ministerie van VWS financieren de ontwikkeling en uitvoering van de Prevalentiemonitor. Tot op heden bedragen de kosten voor de Prevalentiemonitor jaarlijks in totaal ongeveer €130.000,-.

4.3 Juridische overwegingen

N.v.t.

4.4 Krachtenveld

Voor de aanpak van huiselijk geweld en seksueel geweld zijn verschillende ministeries betrokken (JenV, VWS, OCW, SZW, BZ), gemeenten, diverse uitvoeringsorganisaties (o.a. zorg- en hulpverlening, politie, justitieorganisaties, onderwijs) en non-gouvernementele organisaties.

4.5 Strategie

Inzicht in de prevalentie van huiselijk geweld en seksueel geweld is nodig om het belang van beleidsvorming op dit terrein te onderbouwen en om de aanpak te

² *Kamerstukken II*, 2017-2018, 34843, nr. 32.

³ *Kamerstukken II*, 2018-2019, 28345, nr. 207.

verbeteren. Huiselijk geweld en seksueel geweld blijken op basis van de prevalentiecijfers een groot maatschappelijk veiligheidsprobleem te zijn en werken vaak door in volgende generaties. Met het versterken van de aanpak wordt beoogd dat mensen eerder geneigd zijn hulp te zoeken, Veilig Thuis te contacteren en naar de politie stappen, zodat de juiste interventies kunnen worden ingezet voor zowel slachtoffers als plegers, om de veiligheid te herstellen en geestelijk herstel mogelijk te maken. Het op jonge leeftijd en op structurele basis meemaken van fysiek, psychisch en/of seksueel geweld is tevens een belangrijke risicofactor voor delinquent gedrag in het latere leven; een vroegtijdige, degelijke en complete aanpak van huiselijk geweld en seksueel geweld draagt op lange termijn bij aan preventie van criminaliteit en van problemen op andere leefgebieden.

Datum
23 maart 2023
Ons kenmerk
4518189

4.6 Uitvoering

N.v.t.

4.7 Implementatie

Zie 3. *Kernpunten* en bijgevoegde brief voor een overzicht van de aanpak. Over de verdere implementatie hiervan wordt gesproken worden met de betrokken partijen. Daarover wordt de Tweede Kamer periodiek geïnformeerd.

4.8 Communicatie

De woordvoeringslijnen worden voorbereid door DCOM. De eventuele communicatie-inzet is nader te bepalen.

4.9 Ontwikkelingen hiervoor

Uw voorganger is eerder geïnformeerd over de publicatie van de eerste Prevalentiemonitor in 2020 en bijbehorende Kamerbrief waarmee deze destijds aan de Tweede Kamer is aangeboden.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

N.v.t.

Standaard op te nemen

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.
